

Čís. 1760.

Veřejný obžalobce může rozšířit obžalobu na zločin §u 209 tr. zák. teprve při druhém hlavním přelíčení, nabyli-li teprve při něm vědomosti o nepravdivosti tento zločin zakládajících údajů obžalovaného, učiněných při odročeném hlavním přelíčení (§ 263 tr. ř.).

Použití slibů, předstírání, výhrůžek nebo donucovacích prostředků vyšetřujícím soudcem k vynucení doznání nebo jiných údajů spadá pod § 101 tr. zák.; lhotejno, že za to zodpovídá i disciplinárně.

S hlediska §u 209 tr. zák. nesejde na tom, že vrchnostenská osoba, před níž obvinění se stalo, nezakročila proti udanému. V subjektivním směru stačí vědomí pachatelovov, že obvinění je nepravdivé.

(Rozh. ze dne 18. října 1924, Zm I 120/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Františky C-ové a Aloisie J-ové do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 11. prosince 1923, pokud jím stěžovatelky byly uznány vinnými zločinem podle §u 209 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Na Františku C-ovou byla podána obžaloba pro zločin vyhnání plodu podle §u 144 tr. zák., na Aloisii J-ovou pak pro spoluvinu na něm podle §§ů 5 a 144 tr. zák. Při hlavním přelíčení dne 30. října 1923 změnily obě obžalované svoje zodpovídání. C-ová tvrdila, že J-ová neprováděla na ní žádné operace za účelem odstranění lůžka, a J-ová popírala nyní rozhodně, že C-ové byla napomáhala. Vzhledem ku změně obhajobě byly oběma obžalovaným přečteny jejich výpovědi v přípravném vyhledávání, načež obžalované na odůvodněnou jejich původního zodpovídání uvedly: C-ová: »Udala jsem tak proto, že mne vyšetřující soudce Dr. L. mlátil a nadával všelijakých jmen.« J-ová: »Tuto výpověď jsem učinila proto, poněvadž pan Dr. L. se mnou jednal jako za španělské inkvisice, hodil po mně dne 7. května 1923 stoličkou a hrubě se mnou jednal.« Na to po provedení několika původní obžaloby se týkajících důkazů učinil veřejný obžalobce návrh, aby o hořejších tvrzeních obžalovaných byl slyšen vyšetřující soudce Dr. L. a jeho zapisovatel. Za účelem tohoto výslechu bylo líčení na neurčito odročeno. Při hlavním přelíčení dne 11. prosince 1923, které, mimochodem budiž podotknuto, konalo se za přítomnosti těchže soudců a bylo dle záznamu protokolu pokračováním dřívějšího hlavního přelíčení, byl vyslechnut jako svědek vyšetřující soudce Dr. L., jenž údaje obou obžalovaných prohlásil za naprosto nepravdivé. Ihned po výpovědi tohoto svědka rozšířil veřejný obžalobce na obě obžalované obžalobu pro zločin podle §u 209 tr. zák., jehož se dopustily tím, že oněmi tvrzeními obvinily okresního soudce Dra L-a z vymyšleného naň zločinu zneužití moci úřední takovým způsobem, že obvinění to mohlo dát příčinu vrchnosti

k vyšetřování neb aspoň k pátrání proti němu. Obhájce obžalované J-ové (C-ová byla bez obhájce) ohradil se proti tomuto rozšíření obžaloby, uváděje, že návrh jest opožděný, ježto měl býti podán při hlavním přelíčení dne 30. října 1923. Nalézací soud usnesl se, že dle §u 263 odstavec prvý tr. ř. přelíčení a rozsudek vztahovati se bude také k tomuto nově obžalovaným za vinu kladenému činu. Byvše o rozšířené obžalobě slyšeny, setrvaly obě obžalované na svých tvrzeních. Na to byla jako svědkyně slyšena také zapisovatelka Dra L-a, Božena B-ová, která rovněž prohlásila údaje o Dru L-u za naprosto nepravdivé. Rozsudkem potom vyneseným byly obě obžalované uznány vinnými i ve smyslu rozšířené obžaloby.

Proti odsouzení pro zločin podle §u 144 tr. zák. (C-ová) a pro přešupek dle §u 335 tr. zák. (J-ová) obžalované nebrotí, takže výrok soudu stal se ve směru tom právoplatným. Naproti tomu napadají obě výrok, jímž byly odsouzeny pro zločin podle §u 209 tr. zák. Dovolávají se v prvé řadě důvodů zmatečnosti čís. 8 a 9 a) §u 281 tr. ř., zastávající náhled, že odsouzení jejich pro zločin dle §u 209 tr. zák. je již z hlediska procesuálního nepřípustné. Rozšířilť prý veřejný obžalobce obžalobu na zločin tento teprve při hlavním přelíčení, konaném dne 11. prosince 1923, ačkoli se obžalované dopustily trestného činu již při hlavním přelíčení dne 30. října 1923. Podle §u 279 tr. ř., spáchal-li obžalovaný za hlavního přelíčení nějaký čin trestný, má platnost to, co nařízeno je v §u 263 tr. ř. Podle posledního odstavce tohoto §u musí žalobce ve třech dnech navrhnouti, aby bylo zavedeno řádné řízení. Veřejný obžalobce však ani při hlavním přelíčení dne 30. října 1923, ani v následujících třech dnech návrhu neučinil, ani návrh si nevyhradil. Odsouzením pro uvedený zločin překročil prý proto nalézací soud proti předpisům §§ů 262, 263 a 267 tr. ř. obžalobu a dopustil se tak zmatečnosti dle čís. 8 §u 281 tr. ř. Kromě toho je prý výrokem soudu založena též zmatečnost dle čís. 9 c) §u 281 tr. ř., poněvadž, pokud jde o zločin dle §u 209 tr. zák., schází obžaloba, které je dle zákona zapotřebí, poněvadž opožděné a protizákonné rozšíření obžaloby nemůže nahraditi řádnou obžalobu. Stížnost je bezdůvodna. Dle §u 279 tr. ř. má plnou platnost ustanovení §u 263 tr. ř., dopustil-li se obžalovaný za hlavního přelíčení trestného činu. § 263 tr. ř. ukládá pro takový případ veřejnému obžalobci povinnost, by navrhl buď rozšíření hlavního přelíčení na nově vyšlý trestný čin, nebo dal si nalézacím soudem vyhraditi stíhání činu toho. Bez tohoto postupu zaniká stíhací právo veřejného obžalobce, takže opomenutí úkonů, předepsaných v §u 263 tr. ř. za účelem zachování stíhacího práva, rovná se mlčky projevenému zřeknutí se stíhání a má stejný účinek jako zastavení trestního řízení následkem ustoupení veřejného obžalobce od obžaloby. Pravda je, že veřejnému obžalobci byly již při hlavním přelíčení dne 30. října 1923 známy závadné výroky, v nichž po té shledán byl zločin dle §u 209 tr. zák.; naproti tomu nebylo však obžalobci tehdy ještě známo, zda obvinění vyšetřujícího soudce, ve výrocih těch obsažená, jsou pravdivá či nikoli. Této vědomosti nabyl veřejný obžalobce teprve při hlavním přelíčení dne 11. prosince 1923 po výslechu vyšetřujícího soudce Dra L-a jako svědka, jenž

obojí obvinění prohlásil za vymyšlená. Po tomto poznatku veřejný obžalobce nelenil, ale rozšířil ihned obžalobu na zločin dle §u 209 tr. zák., načež nalézací soud neprodleně usnesl se na tom, že se přelíčení a rozsudek bude vztahovati také k tomuto nově obžalovaným za vinu klade-nému činu. Z toho je patrné, že předpisu §u 263 tr. ř. bylo plně učiněno zadost jak veřejným obžalobcem, tak i nalézacím soudem, poněvadž veřejný obžalobce při tomže hlavním přelíčení, při kterém zvěděl, že obžalované spáchaly za hlavního líčení trestný čin, ihned obžalobu rozšířil a nalézací soud také ihned o ní jednal a rozhodnul.

Zmateční stížnost není však důvodna ani pokud napadá výrok, odsuzující obě obžalované s hlediska hmotněprávního. Nemůže býti pochybností o tom, že obě obžalované tvrzeními, v závadných výrociích obsaženými, vinily vyšetřujícího soudce ze zločinu zneužití moci úřední ve smyslu §u 101 tr. zák. Určením a povinností každého soudce je, by s přísnou nestranností zjednával zákonům průchod a od nich se libovolně neodchyloval. V XV. hlavě trestního řádu jest upraven postup při výslechu osob z trestného činu obviněných a je v §u 202 tr. ř. výslovně zakázáno, používatí slibů, předstírání, vyhrůžek nebo donucovacích prostředků k tomu cíli, by obvinění pohnuti byli k doznání neb jiným určitým údajům. Spočívalo by v tom nesporně zneužití moci úřední, to jest zneužití oněch oprávnění, která vyšetřujícímu soudci jako nositeli úřadu z důvodu jeho úřední povinnosti přísluší, kdyby použil násilných prostředků, obžalovanými uváděných, k tomu konci, by je přiměl k doznání činu, kterého se vůbec nedopustily a aby jim takto způsobil škodu, záležející v tom, že by byly odsouzeny a po případě i potrestány pro čin jimi vůbec nespáchaný. Označení takového jednání vyšetřujícího soudce za pouhé nesprávné po případě nepřesné jednání nebylo by vyčerpávajícím, ježto každé vědomé protiprávní úřadování tvoří vždy již porušení povinnosti úřední a zakládá zločin dle §u 101 tr. zák., jakmile se stalo v poškozujícím úmyslu, v ustanovení tomto předpokládaném. Případná zodpovědnost vyšetřujícího soudce za protizákonný postup dle zákona disciplinárního nevyklučuje jeho zodpovědnost dle zákona trestního, jsou-li postupem tím opodstatněny náležitosti činu trestného. Podnět, z jakého k obvinění vyšetřujícího soudce došlo, je jakožto motiv pro otázku viny a kvalifikaci činu bez právního významu. Je proto nerozhodno, že obžalované projevíly obvinění nikoli snad z vlastního popudu, nýbrž v té souvislosti a z toho podnětu, že byly předsedou senátu podle §u 204 a 245 tr. ř. tázány, aby vysvětlily rozpor mezi svou výpovědí za vyšetřování a při hlavním přelíčení. Nelze uznati též opodstatněnou výtku, že na výrok obžalovaných nelze pohlížeti jinak, nežli jako na odpověď na danou otázku a jako na pouhou obhajobu, na kterouž prý obžalované mají právo. Neboť jakmile za odpověď (obhajobu) použily prostředků, jež vyčerpávají o sobě skutkovou povahu trestného činu, zodpovídají i za tyto trestné prostředky. Právo obhajoby nesmí jíti nikdy tak daleko, aby osoba, hájící se proti obžalobě z trestného činu, proti lepšímu vědomí obviňovala jiného ze zločinu. Ta okolnost, že na základě obvinění obžalovaných, ačkoli je slyšel jak soud, tak i veřejný obžalobce, tudíž osoby k zavedení vyšetřování nejen

oprávněné, nýbrž i povinné, nedaly osoby ty podnět k zavedení vyšetřování proti nařknutému vyšetřujícímu soudci a že vyšetřování takové nebylo také proti němu zavedeno, nevylučuje podřadění jednání obžalovaných pod zákon. Stačí pouhá způsobilost obvinění, přivoditi následky v §u 209 tr. zák. předpokládané, aniž je zapotřebí, aby kroky tu míněné skutečně byly zahájeny. V daném případě bylo potud pátrání a šetření zahájeno, že k návrhu veřejného obžalobce byly nalézacím soudem prováděny důkazy o pravdivosti obvinění obžalovanými proti vyšetřujícímu soudci vzneseného. Objektivní předpoklady zločinu dle §u 209 tr. zák. jsou proto dány. Pokud jde o subjektivní stránku případu, stačí k přiřítání zločinu dle §u 209 tr. zák. již vědomí pachatelovo, že obvinění jeho je nepravdivé. Aby pachatel měl přímo úmysl, vůli a snahu někoho ze zločinu obviňovati, se nevyžaduje. Zmíněné vědomí nalézací soud však u obou obviněných zjišťuje a dochází zjištění vědomí tohoto dostatečného výrazu ve výroku, že údaje obžalovaných byly dle přesvědčení soudu úplně s m y š l e n ý m i; tím, že nevěděly, že by obvinění mělo za následek zavedení vyšetřování nebo aspoň pátrání proti obviňovanému Dru L-ovi, se obžalované vůbec ani nehájily.

Čís. 1761.

Jde o krádež, nikoliv zpronevěru, odejmul-li věc z uzamčené místnosti ten, jemuž byl vlastníkem svěřen klíč od ní k vykonání určitého příkazu.

(Rozh. ze dne 20. října 1924, Zm I 591/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 24. července 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ů 171, 173, 176 II. a), c) a přestupkem zpronevěry dle §§ů 183, 461 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost vytýká rozsudku především, že neprávem odejmutí 500 Kč kvalifikováno bylo jako krádež, kdežto ve skutečnosti šlo o zločin zpronevěry, jelikož tím, že Bohumil V. odevzdal stěžovateli klíčky od psacího stolu, kde byly peníze, s příkazem, by jej otevřel a 100 Kč mu donesl, svěřil mu všechny peníze, ve psacím stole uschované, takže ve skutečnosti nešlo o krádež, nýbrž o zločin zpronevěry. Než názoru tomu nelze přisvědčiti. Neboť odevzdáním klíče s příkazem, by ho bylo použito k vykonání určitého příkazu, byl svěřen přijimateli toliko klíč samotný. Symbolické svěření obsahu klíčem uzamčené prostory mohlo by spatřováno býti v odevzdání klíče jen tehdy, kdyby se bylo stalo v projeveném úmyslu, by tím obsah ten přijimateli klíče byl odevzdán, čehož tu však nebylo. Odevzdání klíčů mělo proto jen ten význam, že obsah psacího stolku nebyl vůči obžalovanému zamčen a odpadla tudíž zločinná kvalifikace dle §u 174 II. c) tr. zák. Jinak zůstaly však peníze